

KONFERENCIA NÁSTROJE ENVIRONMENTÁLNEJ POLITIKY 2017

Miroslav RUSKO

ENVIRONMENTAL POLICY TOOLS '2017

PREFACE

Snahy o elimináciu nepriaznivých vplyvov ľudských aktivít spôsobujúcich vážne environmentálne problémy sa v poslednom období sústreďujú na implementáciu tzv. dobrovoľných proenvironmentálne orientovaných politických nástrojov. Globálne environmentálne problémy majú stále zhoršujúci sa trend, napríklad ubúdajú prirodzené lesy mierneho pásma, subtropov a trópov, ubúda poľnohospodárskej pôdy následkom jej degradácie, stúpa znečistenie morí, ničia sa citlivé morské ekosystémy, nenávratne miznú rastlinné a živočíšne druhy.

Tematika trvalo udržateľného rozvoja sa radí medzi priority ako dosiahnuť medzinárodnú spoluprácu pri riešení medzinárodných problémov ekonomického, sociálneho, kultúrneho alebo humanitárneho charakteru a pri podpore a podnecovaní rešpektovania ľudských práv a základných slobôd pre všetkých bez ohľadu na rasu, pohlavie, jazyk alebo náboženstvo.

Na to, aby mal rozvoj dlhodobý pozitívny efekt, musí byť trvalo udržateľný. Trvalo udržateľný rozvoj hovorí o snahe zabezpečiť, aby zdroje Zeme, ktoré využívame na ekonomický rast, boli dostupné aj pre budúce generácie. Pozornosť, ktorá je v súčasnosti venovaná hrozbám globálnych klimatických zmien, je príkladom ako ľudská sloboda a ľudský rozvoj môžu byť narušené, keď sú záujmy ekonomického rastu a rozvoja oddelené od záujmov životného prostredia. Riešenie súčasných environmentálnych problémov je nielen otázkou technického riešenia, ktoré donedávna bolo vyvolané buď ako reakcia na vzniknutý environmentálny problém alebo v rámci progresívnejšieho prístupu ako preventívny prístup. Mala by to byť zmena hodnotovej orientácie človeka, ako jedinca, ale aj spoločnosti i celého ľudstva.

Hlavným cieľom udržateľného rozvoja je zabezpečenie environmentálnej, sociálnej a ekonomickej udržateľnosti rastu, s osobitným dôrazom na ochranu a zlepšenie životného prostredia pri zohľadnení zásady „znečisťovateľ platí“.

V poslednom období v oblasti presadzovania politiky životného prostredia došlo k významnému rozšíreniu uplatňovania spektra proenvironmentálne orientovaných dobrovoľných prístupov. Prejavujú sa tendencie zvyšovania diverzity nástrojov, založených v nemalej miere na dobrovoľných proenvironmentálne orientovaných aktivitách výrobcov a rastúcom environmentálnom uvedomení všetkých zainteresovaných. Viaceré postupy boli postupne štandardizované. Súčasne s ich praktickým rozširovaním začal prebiehať ich výskum, zameraný nielen na skúmanie teoretických aspektov, ale aj zovšeobecňovanie praktických skúseností získaných z jednotlivých štúdií.

Environmentálne manažérstvo predstavuje súbor dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky, ktoré umožňujú zavedenie systémového prístupu riešenia problémov v oblasti starostlivosti o životné prostredie a neustále zlepšovanie správania sa organizácií.

EMS, EMAS, environmentálne označovanie produktov, zelené verejné obstarávanie sú príklady dobrovoľných nástrojov uplatňovaných v oblasti životného prostredia, to znamená, že nie sú vynútené zákonom, ani motivované žiadnou formou stimulácie, ich neuplatňovanie nie je postihnuteľné. Ide o nástroje preventívnej stratégie realizované vo forme opatrení zameraných na znižovanie znečisťovania životného prostredia.

V súlade s presadzovaním stratégie proaktívnych a proudržateľných prístupov sa postupne uplatňujú snahy o prechod od riešenia environmentálnych problémov následne po ich vzniku k riešeniam technicky preventívnym a udržateľným v celom životnom cykle technológie a výrobku. Ochrana životného prostredia sa dynamicky vyvíja a stáva sa rozhodujúcou súčasťou života spoločnosti. Postupne sa mení správanie producentov a spotrebiteľov a rastúcou mierou sa uplatňujú zásady preventívnosti, princíp dobrovoľnosti a účasť verejnosti na riešení problémov ochrany životného prostredia. Realizujú sa systémy environmentálneho riadenia priemyselných a výrobných činností, zvýšená pozornosť sa venuje vplyvu samotných výrobkov (ako produktov spotreby, polotovarov a materiálov) na životné prostredie.

Cieľom konferencie "Nástroje environmentálnej politiky 2017" je poskytnúť vhodnú platformu pre informovanie odbornej a vedeckej verejnosti, zástupcov samosprávy a štátnej správy, výmenu skúseností a prezentácie nových výsledkov v problematike manažérstva životného prostredia.

doc. RNDr. Miroslav RUSKO, PhD.

Slovenská technická univerzita v Bratislave, Materiálovotechnologická fakulta Trnava, Trnava